

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Mgr. Barbory Berkové a soudců JUDr. Markéty Fialové a JUDr. Michala Jantoše ve věci

žalobce: **A. O.**
bytem X
zastoupený advokátem JUDr. Radkem Ondrušem
sídlem Bubeníčкова 42, 615 00 Brno

proti
žalovanému: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje**
sídlem tř. Kosmonautů 189/10, 771 36 Olomouc

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného

takto:

I. Určuje se, že zásah spočívající ve výzvě Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje, Územního odboru Přerov, Obvodního oddělení Přerov 1 ze dne 6. 4. 2023, č. j. KRPM-174831-40/TČ-2022-140817, aby se žalobce dne 13. 4. 2023 v 10:00 hod. dostavil k provedení identifikačních úkonů podle § 65 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, **byl nezákonný.**

II. Žalovanému se zakazuje, aby pokračoval v předvolávání žalobce k provedení identifikačních úkonů k získání osobních údajů žalobce pro účely budoucí identifikace podle § 65 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky z důvodu trestního řízení vedeného žalovaným pod sp. zn. KRPM-174831/TČ-2022-140817.

III. Žalovaný je **povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení 14 342 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobce, advokáta JUDr. Radka Ondruše, sídlem Bubeníčkova 42, 615 00 Brno.

Odůvodnění:

1. Žalobci bylo dne 30. 3. 2023 žalovaným (konkrétně Obvodním oddělením Přerov 1) sděleno podle § 179b odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), podezření z přečinu nebezpečného pronásledování podle § 354 odst. 1 písm. b), c), d) a e) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Dne 6. 4. 2023 byl žalobce žalovaným v rámci tohoto trestního řízení předvolán k provedení identifikačních úkonů podle § 65 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky (dále jen „zákon o policii“), podle něhož je policie oprávněna pro účely budoucí identifikace snímat daktyloskopické otisky, zjišťovat tělesné znaky, provádět měření těla, pořizovat obrazové, zvukové a obdobné záznamy a odebírat biologické vzorky umožňující získat informaci o genetickém materiálu. V předvolání byl žalobce poučen o tom, že nedostaví-li se, může být podezřelý z přestupku proti veřejnému pořádku a může být k provedení úkonu předveden, přičemž nebude-li možné úkony provést, je policejní orgán oprávněn provést předmětné úkony i přes jeho odpor. K provedení těchto úkonů mělo dojít dne 13. 4. 2023, v 10:00 hodin na pracovišti Územního odboru Přerov, U Výstaviště 18, Přerov. K provedení úkonů nedošlo. V den, kdy k němu mělo dojít, byla soudu doručena žaloba.

Obsah podání účastníků

2. Žalobce se žalobou podle § 82 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), domáhal ochrany před nezákonným zásahem žalovaného, jenž spatřoval právě ve výše uvedené výzvě, která dle jeho tvrzení představuje nepřiměřený, a tudíž nezákonný zásah do jeho osobnostních práv (práva na informační sebeurčení). V žalobě uvedl, že se z dané výzvy, která obsahuje jen odkaz na § 65 odst. 1 zákona o policii, a tudíž je sama o sobě nepřezkoumatelná, nedozvěděl, proč je po něm strpění provedení předmětných úkonů, jež představují závažný zásah do jeho práv a svobod, požadováno. Dotazoval se proto telefonicky, načež se dozvěděl, že takto postupuje daný policejní orgán bez výjimky vůči všem obviněným i podezřelým ve zkráceném řízení, tj. že výraz „může“ užitý v předmětném ustanovení vykládá žalovaný jako „musí“. Tento přístup ale dle žalobce odporuje požadavku § 11 písm. c) zákona o policii, aby případný zásah do práv a svobod osob nepřekročil míru nezbytnou k dosažení účelu sledovaného úkonem. Žalobce odkázal na rozsudky soudů rozhodujících ve správním soudnictví a komentáře k zákonu o policii, podle nichž musí policejní orgán při využití svého oprávnění dle § 65 odst. 1 zákona o policii přihlídnout k typové a individuální závažnosti trestného činu, přičemž tohoto postupu se využívá u násilných trestných činů a u osob, u nichž je zvýšená pravděpodobnost recidivy. Žalovaný ale dle žalobce zřetelně žádnou úvahu o přiměřenosti neučinil. Žalobce zdůraznil, že v době, kdy byl vyzván k provedení identifikačních údajů, byl pouze podezřelý, a to z přečinu nejnižší typové závažnosti a nikoli násilní povahy, přičemž oznamovatelka a žalobce se osobně znají. Žalovaný tedy neměl žádný důvod očekávat využitelnost odebraných vzorků v praxi a šlo z jeho strany jen o snahu o neúčelné shromažďování osobních údajů žalobce. Po soudu proto požadoval, aby jednak určil, že předmětná výzva ze dne 6. 4. 2023 představovala nezákonný zásah, a dále aby zakázal žalovanému v tomto trestním řízení pokračovat v předvolávání žalobce.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. Ch.

3. Žalovaný navrhl žalobu zamítnout. Uvedl, že písemná výzva ze dne 6. 4. 2023 následovala až po ústní výzvě učiněné téhož dne, jíž se však žalobce odmítl podrobit. Zdůraznil, že výzva je neformálním úkonem, nemusí být písemně zdůvodněna a v posuzovaném případě k jejímu vydání přistoupil proto, aby umožnil žalobci proti ní následně brojit žalobou u soudu. Žalobci bylo dle žalovaného telefonicky sděleno toliko to, že se jedná o obvyklý úkon provázející trestní řízení, nikoli, že by daný policejní orgán postupoval podle § 65 zákona o policii paušálně u všech úmyslných trestných činů. O tom, že tomu tak není, ostatně svědčí jednak statistiky a jednak i skutečnost, že ani v rámci trestního řízení vedeného proti žalobci v roce 2019 (věc byla podmíněně zastavena) nebyl vůči němu postup dle § 65 zákona o policii aplikován. Žalobce podle žalovaného nijak nespecifikoval zásah do svých práv. Potenciální zásah by mohla představovat jediné budoucí evidence získaných údajů, což je ale v daném případě vyloučeno, neboť k provedení identifikačních úkonů nedošlo. V posuzované věci byla předmětná výzva učiněna po zvážení a vyhodnocení její přiměřenosti. Pro přechin nebezpečného pronásledování je dle žalovaného charakteristické, že v čase eskaluje k závažnější trestné činnosti (vydírání, omezování osobní svobody, ublížení na zdraví) a jde o jednání vzbuzující strach v oběti. Z přístupu žalobce patrného z podání vysvětlení k trestní věci vyplynulo, že tento závažnost svého jednání neuznává, nijak neprojevil úmysl od něj upustit a hrozí tak opakování a gradování trestné činnosti žalobce do budoucna. Provedení identifikačních úkonů bylo vyhodnoceno jako nutné a opodstatněné i vzhledem k síle podezření, že se žalobce daného jednání skutečně dopouští, neboť trestní oznámení podala oběť nebezpečného pronásledování, s níž se žalobce osobně zná. Zajištění identifikačních údajů může dle žalovaného působit jednak odrazujícím způsobem na pachatele, neboť by věděl, že může být snadno odhalen, a zároveň by odebrané údaje mohly umožnit snadné ztotožnění žalobce, pokud by k eskalaci či páčání další trestné činnosti z jeho strany došlo.
4. Žalobce v replice k vyjádření žalovaného uvedl, že z jednání žalovaného vůbec nevyplynulo, že by se přiměřeností výzvy předem zabýval, a tudíž jeho vyjádření vnímá jen jako snahu o zpětné ospravedlnění zjevně nesprávného úředního postupu. Uvedl, že nikdy nezavdal příčinu k tomu, aby si oznamovatelka mohla myslet, že by se vůči ní mohl někdy žalobce dopustit násilného jednání. Náhodným kontaktům žalobce s oznamovatelkou přisuzuje žalovaný jiný význam. Jednání žalobce objektivně nemohlo v oznamovatelce vzbudit žádné obavy, její oznámení považuje žalobce za mstu za jeho zprávy pro insolvenční soud, jež řeší její oddlužení a jemuž poskytuje nepravdivé informace o své finanční situaci. Dále žalobce uvedl, že podával policejnímu orgánu vysvětlení ještě předtím, než mu bylo předáno sdělení podezření a protokol o podání vysvětlení mu byl nezákonně zadržován. Od obdržení sdělení podezření se dobrovolně vyhýbá místům, kde by mohl, byť jen náhodně oznamovatelku potkat, hrozba opakování či gradace údajného nebezpečného pronásledování je čirou ničím nepodloženou spekulací žalovaného. K síle podezření poukázal žalobce na to, že státní zástupkyně ve vyrozumění ze dne 24. 4. 2023, č. j. 1 ZK 69/2023-47 uvedla, že v posuzovaném případě nebyly splněny podmínky pro vedení zkráceného řízení, z čehož lze dovodit, že sdělení podezření, jímž bylo zkrácené řízení zahájeno, bylo nezákonné, a tudíž i výzva dle § 65 zákona o policii je ze své podstaty nezákonná, neboť směřovala proti osobě, kterou policie označila za podezřelou protiprávně.
5. Při jednání soudu žalobce uvedl, že předmětná trestní věc je stále ve fázi prověřování, jedná se dle jeho názoru o vyhrocený pracovněprávní spor a situaci „tvrzení proti tvrzení“, kde údaje uváděné oznamovatelkou nebyly nijak prokázány. Žalovaný tím, že k vymáhání výzvou uložené povinnosti nepřistoupil, potvrdil dle žalobce to, že poskytnutí identifikačních údajů nebylo nezbytné. Žalovaný naopak akcentoval, že další vývoj

předmětného trestního řízení je irelevantní, podstatné jsou skutečnosti existující v době vydání předmětné výzvy.

Posouzení věci krajským soudem

6. Podle § 82 s. ř. s. *každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.*
7. Podle § 65 odst. 1 písm. a) zákona o policii platí, že *policie může při plnění svých úkolů pro účely budoucí identifikace u osoby obviněné ze spáchání úmyslného trestného činu nebo osoby, které bylo sděleno podezření pro spáchání takového trestného činu, snímat daktyloskopické otisky, zjišťovat tělesné znaky, provádět měření těla, pořizovat obrazové, zvukové a obdobné záznamy a odebírat biologické vzorky umožňující získání informací o genetickém vybavení.* Odst. 2 téhož ustanovení stanoví, že *„nelze-li úkon podle odstavce 1 pro odpor osoby provést, je policista po předchozí marné výzvě oprávněn tento odpor překonat“.*
8. Podle § 11 písm. c) zákona o policii platí, že *policista a zaměstnanec policie jsou povinni postupovat tak, aby případný zásah do práv a svobod osob, vůči nimž směřuje úkon, nebo osob nezüčastněných nepřekročil míru nezbytnou k dosažení účelu sledovaného úkonem.*
9. Je třeba uvést, že k dané problematice existuje velmi početná a jednotná aktuální judikatura. Ta předně dospěla k závěru, že samotné předvolání, jímž je osoba vyzvána, aby se dostavila k provedení identifikačních úkonů podle § 65 zákona o policii, je obecně zásahem ve smyslu § 82 s. ř. s. (viz rozsudky NSS ze dne 19. 4. 2018, č. j. 3 As 335/2017–33, a ze dne 25. 3. 2022, č. j. 2 As 237/2020–40, a nález Ústavního soudu ze dne 22. 3. 2022, sp. zn. Pl. ÚS 7/18, bod 77). V nyní posuzované věci, stejně jako ve výše uvedené judikatuře se jedná o případ, kdy žalobce obdržel písemné předvolání, s jehož neuposlechnutím byly spojeny nepříznivé následky, a které tedy mělo donucující charakter.
10. Dále judikatura dospěla k závěru, že § 65 odst. 1 zákona o policii lze aplikovat (po splnění formálních podmínek tam uvedených) pouze v situacích, kdy lze odebrání vzorků DNA či jiných osobních údajů považovat za nezbytné, resp. přiměřené. K závěru o nezbytnosti tohoto opatření lze dospět toliko na podkladě individuálních okolností, především se jedná o dosavadní trestnou činnost žalobce, typovou a individuální závažnost trestné činnosti a osobu pachatele (viz např. již zmiňovaný rozsudek č. j. 2 As 164/2019–30, bod 27, či rozsudek NSS ze dne 18. 5. 2022, č. j. 5 As 241/2019–46, body 17 a 18). Vzhledem k tomu, že smyslem odebrání osobních údajů dle § 65 odst. 1 zákona o policii je usnadnit budoucí vyšetřování jiné trestné činnosti (nejedná se totiž o provádění úkonů dle § 114 trestního řádu k získání údajů pro účely šetření konkrétního trestného činu, kde vystupuje policie jako orgán činný v trestním řízení), lze k tomuto zásahu do práv přistoupit pouze tehdy, jestliže okolnosti konkrétního případu vytváří předpoklad, že by se daná osoba mohla i v budoucnu dopouštět trestné činnosti.
11. Takové okolnosti ale v posuzované věci nelze shledat a žalovaný je ani ve vyjádření k žalobě netvrdil. Omezil se toliko na hodnocení typové závažnosti trestného činu a obecné kriminalistické poznatky o četném riziku eskalace a opakování trestného činu daného typu. Tyto okolnosti ale nijak nevztáhl k žalobci a posuzovanému případu. Individuální závažností se tedy nijak nezabýval. Argumentace tím, že žalobce neuznává závažnost své trestné činnosti, z čehož by mělo riziko gradace či opakování útoků proti oznamovateli

pokračovat, je zcela absurdní. Žalovaný naprosto pomíjí skutečnost, že žalobce je toliko podezřelým, svědčí mu presumpce nevinu a je jeho plným právem popírat a rozporovat to, z čeho je podezírán.

12. V této souvislosti považuje soud za vhodné ocitovat odst. 37 rozsudku NSS ze dne 18. 5. 2022, č. j. 5 As 241/2019–46: „K tzv. síle podezření (ve smyslu shora zmíněné judikatury Evropského soudu pro lidská práva) Nejvyšší správní soud uvádí, že se jedná o kategorii, kam je možné zařadit mnoho okolností, které poukazují na to, jak sporné či zřejmé spáchání trestného činu je. V obecné rovině lze usuzovat o míře podezření zejména z procesního postavení žalobce, který byl obviněn ze spáchání trestného činu, což znamená, že bylo zahájeno trestní stíhání podle § 160 odst. 1 trestního řádu. Lze proto předpokládat, že odůvodněné skutečnosti nasvědčují tomu, že byl spáchán trestný čin a že je dostatečně odůvodněn závěr, že jej spáchal právě žalobce. To na druhou stranu neznamena, že je skutkový stav zjištěn dostatečně k tomu, aby vůbec bylo možno žalobce obžalovat a obžalobu projednat v hlavním líčení. Je tedy zřejmé, že podezření již určitou sílu má, vzhledem k tomu, že se ale stále nemusí potvrdit ani v dostatečné míře k projednání před soudem, nelze jej zároveň ani přeceňovat. Nejvyšší správní soud je přesvědčen, že právě sílu podezření (v obecné rovině do určité míry odpovídající procesnímu postavení domnělého pachatele trestného činu) je nutno interpretovat v kontextu ostatních okolností, a přistoupit k získání osobních údajů od usvědčeného pachatele tak lze i v případě méně závažných činů, naopak získat osobní údaje od osoby v pozici podezřelého je možno jen u těch nejzávažnějších trestných činů nebo s okolnostmi jasně svědčícími o potenciální recidivě či gradování trestné činnosti. V případě žalobce, jak již bylo uvedeno, se jednalo o přečin a soud neshledal ani žádné jiné okolnosti, které by svědčily o potřebě získat žalobcovy osobní údaje pro účely budoucí identifikace. Rovněž vzhledem k síle podezření se tak soud kloní k závěru, že by získání osobních údajů v daném případě neodpovídalo požadavku přiměřenosti.“
13. Krajský soud se s tímto závěrem zcela ztotožňuje. Záměrně pak podtrhl větu zcela dopadající na posuzovaný případ. Žalobce je pouze podezírán ze spáchání přečinu, tj. nejméně závažné formy trestné činnosti, a žádné okolnosti svědčící o gradování či potenciální recidivě žalovaný neoznačil.
14. Jakkoli nelze žalovanému vytýkat, že sama výzva neobsahuje odůvodnění, neboť je obsahovat nemusí, bylo povinností žalovaného v řízení před soudem svůj postup obhájit a skutečnosti odůvodňující přiměřenost dané výzvy vysvětlit. To ale žalovaný neučinil.
15. Úkolem krajského soudu bylo posoudit naplnění zákonných podmínek § 65 zákona o policii, jež byly vyloženy judikaturou (kromě rozhodnutí již zmíněných dále z poslední doby např. rozsudky NSS z 26. 1. 20236, č. j. 7 As 172/2022-49, ze dne 15. 6. 2023, č. j. 2 As 252/2021-25 či ze dne 10. 8. 2023, č. j. 2 As 115/2023-25), a to v konkrétním případě, nikoli hodnocení, zda příslušné oddělení policie nadužívá § 65 zákona o policii či nikoli. Proto neprovedl žádné důkazy statistikami a dalšími materiály, jimiž žalovaný svou obecnou praxi dokládal.
16. Relevantní skutečnosti pro posouzení této věci nezjistil soud ani z vyjádření státní zástupkyně, neboť k posouzení zákonnosti předmětného zásahu byl relevantní stav existující v době, kdy k němu došlo. Je přitom nesporné, že v době vydání výzvy byl žalobce ve smyslu § 65 odst. 1 zákona o policii osobou, které bylo sděleno podezření ze spáchání úmyslného trestného činu.
17. Lze uzavřít, že z tvrzení žalovaného ani ze spisového materiálu nevyplývaly žádné zásadní okolnosti, které by odůvodnily přiměřenost aplikace § 65 zákona o policii ve smyslu § 11

písm. c) téhož zákona, tj. odůvodnily natolik zásadní zásah do práv žalobce, kterým je nucení ke strpění provedení identifikačních úkonů. Naopak, šlo o zásah zcela nepřiměřený.

18. Vzhledem k postoji žalovaného k této věci podle názoru soudu reálně hrozí, že by žalovaný mohl ve svém jednání, které soud označil za nezákonné, pokračovat. S ohledem na to rozhodl krajský soud podle § 87 odst. 2 s. ř. s. tak, že zakázal žalovanému, aby v předvolávání žalobce k identifikačním úkonům podle § 65 zákona o policii v daném řízení pokračoval.

Závěr a náklady řízení

19. Vzhledem k výše uvedenému krajský soud dospěl k závěru, že žaloba je důvodná, a proto rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku rozsudku.

O náhradě nákladů řízení mezi účastníky rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce byl v řízení plně úspěšný, proto mu vzniklo právo na náhradu účelně vynaložených nákladů. Náklady žalobce tvoří zaplacený soudní poplatek za žalobu ve výši 2 000 Kč a náklady za zastupování žalobce advokátem, stanovené dle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „AT“). Náklady zastoupení tvoří předně odměna advokáta za čtyři úkony právní služby ve smyslu § 11 odst. 1 písm. a), d) a g) AT – převzetí a příprava zastoupení, sepsání žaloby, sepsání repliky ze dne 8. 6. 2023 a účast na jednání soudu dne 15. 8. 2023. Za každý z uvedených úkonů právní služby náleží zástupci odměna ve výši 3 100 Kč podle § 9 odst. 4 písm. d) a § 7 bod 5 AT, tj. celkem 12 400 Kč. Dále je součástí nákladů zastoupení náhrada hotových výdajů advokáta, a to jednak paušální částka ve výši 300 Kč za každý z úkonů právní služby (§ 13 odst. 4 AT), tj. celkem 1 200 Kč, dále cestovné podle § 13 odst. 1 AT za cestu zástupce na jednání soudu dne 15. 8. 2023 a zpět do sídla zástupce (Olomouc – Brno) vozidlem Kia Sorento, sestávající z náhrady za spotřebované pohonné hmoty ve výši 355 Kč (ujeto celkem 172 km, průměrná spotřeba dle VTP 6 l motorové nafty na 100 km a cena 1l nafty ve výši 34,40 Kč dle § 4 písm. a) vyhlášky č. 467/2022 Sb.) a sazby základní náhrady ve výši 894,40 Kč (dle § 1 písm. b) vyhlášky č. 467/2022 Sb. činí u osobních silničních motorových vozidel tato sazba 5,20 Kč za 1 km jízdy), tj. celkem 1 249,40 Kč, a dále náhrada za čas promeškaný cestou k soudu v rozsahu čtyř půlhodin (dle § 14 odst. 3 AT činí tato náhrada 100 Kč za každou započatou půlhodinu), tj. 400 Kč. Součet odměny a náhrady hotových výdajů zástupce žalobce tak činí 15 249,40 Kč (12 400 + 1 200 + 1 249,40 + 400). Jelikož je zástupce žalobce plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se odměna a náhrada hotových výdajů o částku odpovídající sazbě této daně (21 %), tj. o 3 202,37 Kč. Výslednou částku nákladů řízení žalobkyně tak tvoří součet částek 2 000 + 12 400 + 1 200 + 1 249,40 + 400 + 3 202,37, tj. 20 451,77 Kč. Soud uložil žalovanému povinnost zaplatit náhradu nákladů řízení žalobci v přiměřené lhůtě 30 dnů od právní moci rozsudku. Místo plnění určil soud dle § 149 o. s. ř.

20. Zástupcem žalobce vyčíslené náklady zahrnovaly dále soudní poplatek ve výši 3 000 Kč, ačkoli byla žalobcem zaplacená jen částka 2 000 Kč, a dále nárokoval odměnu a související hotové výdaje (paušální náhradu, cestovné a náhradu za promeškaný čas) za další dva úkony právní služby, a to za porady s žalobcem před podáním repliky a před jednáním soudu, uskutečněné v P. a v H. Ú. Zástupce žalobce ale nedoložil, že by tyto úkony byly skutečně realizovány, a nadto nevysvětlil, k čemu měly tyto porady sloužit. Ve věci šlo o posouzení právní otázky, k níž existuje bohatá judikatura. Náklad vynaložený na další porady by proto ani v případě, že by byl prokázán nemohl soud vyhodnotit jako důvodně (účelně) vynaložený. Žalobci proto v uvedeném rozsahu náklady řízení nenáleží.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu.

Stěžovatel musí být **zastoupen advokátem**; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné soudní rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

Olomouc 15. srpna 2023

Mgr. Barbora Berková v. r.
předsedkyně senátu